

Sygn. akt V KO 119/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 grudnia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Stępka (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Małgorzata Gierszon

SSN Eugeniusz Wildowicz

Protokolant Katarzyna Wępa

w sprawie K. U.

skazanego z art. 258 § 1 k.k., art. 286 § 1 k.k. i innych

po rozpoznaniu z urzędu

na posiedzeniu bez udziału stron w dniu 16 grudnia 2020 r.,

kwestii wznowienia postępowania wobec śmierci skazanego,

na podstawie art. 542 § 3 k.p.k. w zw. z art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 5 k.p.k. wznawia z urzędu w zakresie dotyczącym K. U. postępowanie zakończone prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 12 lutego 2020 r., sygn. akt II AKa (...) utrzymującym w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Z. z dnia 31 października 2018 r., sygn. akt II K (...), i:

1/ uchyla wobec K. U. powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego w (...) oraz utrzymany nim w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Z. z dnia 31 października 2018r. – i postępowanie w sprawie przeciwko K. U. umarza;

2/ kosztami procesu w sprawie obciąża Skarb Państwa

UZASADNIENIE

W dniu 16 października 2020 r. Sąd Okręgowy w Z. , II Wydział Karny wystąpił do Sądu Najwyższego o rozważenie na podstawie art. 542 § 1 i 3 k.p.k. wznowienia z urzędu postępowania karnego wobec K. U., zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 12 lutego 2020 r., sygn. akt II AKa (...), który to Sąd po rozpoznaniu apelacji obrońcy oskarżonego od wyroku Sądu Okręgowego w Z. z dnia 31 października 2018 r., sygn. akt II K (...), utrzymał ten wyrok w mocy. W piśmie tym Sąd Okręgowy wskazał, że w niniejszej sprawie zaistniała przesłanka z art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 5 k.p.k. polegająca na śmierci K. U. , który w dacie wyrokowania już nie żył, ponieważ zgon nastąpił dnia 19 sierpnia 2016 r.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Sygnalizację wystosowaną przez Sąd Okręgowy w Z. należy uznać za zasadną. W niniejszej sprawie bowiem wystąpiła negatywna przesłanka procesowa, która powinna była prowadzić do umorzenia postępowania karnego prowadzonego przeciwko K. U.

Zgodnie z art. 542 § 3 k.p.k. postępowanie wznowia się z urzędu w razie ujawnienia się jednego z uchybień wymienionych w art. 439 § 1 k.p.k., przy czym wznowienie postępowania jedynie z powodów określonych w pkt 9-11 może nastąpić tylko na korzyść oskarżonego. Art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. nakazuje zaś niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów oraz wpływu uchybienia na treść orzeczenia, uchylenie zaskarżonego orzeczenia przez sąd odwoławczy na posiedzeniu, jeżeli zachodzi jedna z okoliczności wyłączających postępowanie, określonych w art. 17 § 1 pkt 5, 6 i 8-11 – czyli także w przypadku określonym w art. 17 § 1 pkt 5 k.p.k., a więc, kiedy oskarżony zmarł. Wówczas postępowania nie wszczyna się, a wszczęte umarza. Należy podkreślić, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że ujawnienie się jednego z uchybień wymienionych w art. 439 § 1 k.p.k. może nastąpić tylko z urzędu, nie zaś na wniosek strony (*zob. uchwała 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 24 maja 2005 r., I KZP 5/05, OSNKW 2005, z. 6, poz. 48*).

W niniejszej sprawie wyrok Sądu Okręgowego w Z. z dnia 31 października 2018 r., sygn. akt II K (...), został wydany, gdy oskarżony już nie żył. Z odpisu skróconego aktu zgonu załączonego do akt niniejszej sprawy (k. 8) wynika, że zmarł on w dniu 19 sierpnia 2016 r. W świetle powyższego nie ulega wątpliwości, że doszło do uchybienia określonego w art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k., stanowiącego bezwzględną przyczynę odwoławczą. W tej sytuacji nie było możliwe kontynuowanie postępowania, a tym bardziej wydanie wyroku skazującego.

Uchybienia tego nie dostrzegł Sąd odwoławczy, który nie zauważył, że oskarżony nie żył już w dacie wydania wyroku przez Sąd I instancji. W tej sytuacji w postępowaniu odwoławczym – po dokonaniu odpowiednich ustaleń w tym zakresie - winien z urzędu umorzyć postępowanie w zakresie prowadzonym przeciwko oskarżonemu K. U. .

W rezultacie, należało w zaistniałej sytuacji wznowić z urzędu - na podstawie art. 542 § 3 k.p.k., art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 5 k.p.k. - postępowanie zakończone prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 12 lutego 2020 r., sygn. akt II AKa (...) wobec śmierci K. U. oraz uchylić wyrok tego Sądu Apelacyjnego oraz utrzymany nim w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Z. z dnia 31 października 2018 r., sygn. akt II K (...). Postępowanie karne w sprawie K. U. podlegało umorzeniu, jako że nie mogło się ono toczyć przeciwko osobie zmarłej.

O kosztach procesu w sprawie orzeczono na podstawie art. 638 k.p.k. w zw. z art. 632 pkt 2 k.p.k, obciążając nimi Skarb Państwa.